

- строительство в крупных городах мусоросжигательных и мусороперерабатывающих заводов с учетом отечественного и зарубежного опыта;
- совершенствование технологии и оборудования перерабатывающих заводов (использование биотехнических методов, освоение безотходной технологии переработки в органические удобрения с применением пиролиза некомпостируемых фракций, совершенствование процесса сжигания за счет повышения степени очистки выбросов, эффективного использования получаемого тепла, шлака, золы);
- отработку и промышленное освоение механизированных методов сортировки ТБО с целью извлечения полезных компонентов, различных материалов и использования их в качестве вторичного сырья.

Подручено 05.05.2000

УДК 69.003:658.012.2

Ю.В.КАРПЕНКО

Полтавський державний технічний університет ім.Юрія Кондратюка

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Висвітлюються проблеми формування і збереження потенціалу підприємств будівельної галузі в умовах структурної перебудови економіки України з метою забезпечення її подальшого розвитку

Економічна ситуація, що склалася в Україні, характеризується падінням обсягів виробництва, недовантаженням виробничих потужностей. Зупинка ряду підприємств, окремих виробництв викликає не просто тимчасову відсутність будь-якого виду продукції, робіт, послуг, а й втрату виробничих можливостей підприємства. Особливо це актуально для будівельної галузі, якій належить важлива роль у здійсненні структурної перебудови економіки країни. Велика заборгованість замовників не дозволяє підрядникам працювати на повну потужність. Тому спостерігається неритмічна діяльність будівельних підприємств, котрим часто доводиться виконувати будівельно-монтажні роботи, розрахунки за які замовники свідомо відтягують, користуючись критичною і невизначеною ситуацією в економіці. У цих умовах будівельні підприємства, маючи великий потенціал, не використовують його повністю. Без сумніву, реалізація цього потенціалу залежить від платоспроможного попиту, який в наш час дуже низький або взагалі відсутній.

Потрібне докорінне покращення капітального будівництва, що повинно забезпечити підйом будівельного комплексу на новий індустріальний і організаційний рівень. Таким чином, сучасна реалізація будівельних програм залежить від створення платоспроможного попиту і, як наслідок, від ефективного використання накопиченого потенціалу будівельних підприємств.

При прогнозуванні можливостей будівельного підприємства треба враховувати стан його потенціалу і мобілізаційні фактори для розгортання будівельної діяльності в необхідних обсягах. Слід також для визначення ефективних напрямків маркетингової політики зважати на такі особливості будівельного виробництва в сучасних ринкових умовах, як :

- відсутність вертикальних і наявність горизонтальних зв'язків управління між підрозділами будівельного комплексу;
- підвищення конкуренції між будівельними підприємствами (тендерні торги як один із способів отримання контракту);
- нестабільний пакет замовлень у зв'язку з нестабільністю цін на будівельні матеріали, вироби і конструкції, паливно-мастильні матеріали, енергоносії і т.п.

Виходячи з вказаних особливостей, потрібно вирішувати питання вибору методів і способів забезпечення ефективного й динамічного розвитку підприємств будівельної галузі в умовах структурних зрушень економіки з метою отримання максимальних вигод при мінімальних затратах. Перехідний період приводить до зміни стратегії і тактики управління підприємством. Першочерговими завданнями тут є: укладання господарських договорів, визначення конкурентоспроможної номенклатури продукції. Нові умови конкуренції, що зароджується, можуть бути пов'язані не тільки із зростаючим впливом фактору господарського ризику, але і з перевагами гнучкого ціноутворення, можливість самостійного вибору постачальників і споживачів, підвищення якості матеріалів, виробів. У цих умовах змінюються принципи формування і розвитку потенціалу підприємства, а саме: цей потенціал має бути достатнім для вирішення завдань адаптації продукції до умов ринку і економічно обґрунтованим, враховуючи те, що позики надаються під високі відсотки. При цьому показник використання потенціалу є основоположним, що характеризує ефективність економіки підприємства. Дотримання цих принципів формування і розвитку потенціалу дозволить забезпечити вдале функціонування і розвиток підприємств будівельної галузі у перехідний період.

Не менш важливою є проблема збереження потенціалу. Потенціал підприємств будівельної галузі знаходиться під впливом наступних факторів:

- підвищення цін на будівельну продукцію;
- випереджаючі темпи зростання заробітної плати;
- диверсифікація будівельного виробництва (зростання обсягу робіт, що прямо не зв'язані з основною діяльністю будівельно-монтажних організацій);
- збільшення обсягів робіт з транспортування вантажів, ремонту приміщень, продажу будівельних матеріалів, що виробляються, лізингу будівельної техніки і т.п.;
- зростання обсягів будівельно-монтажних робіт, що виконуються за готівку і не реєструються органами державної статистики.

У зв'язку із скороченням фронту будівництва багато підприємств перестали виконувати свої основні функції. Деякі підприємства, об'єднання, трести трансформувались у постачально-збутові організації, інші почали займатися комерційною діяльністю.

Втрати потенціалу будівельного комплексу відбуваються внаслідок відпливу кадрів з галузей капітального будівництва. Робітники багатьох спеціальностей (монтажники, електрозварники, муляри і т.д.) знайшли заняття в інших галузях або перекваліфікувалися.

Продовжує скорочуватись парк будівельних машин, значну частку якого складає техніка з вичерпаним строком експлуатації, знижується питома вага високопродуктивної техніки. Будівельні підприємства гостро відчують потребу в засобах малої механізації, ручному механізованому інструменті. Різка зменшення інвестицій збільшило швидкість старіння виробничого апарату будівельного комплексу, прогресує падіння його потужностей. Зношення основних фондів у будівельній галузі перевищує 50%.

Природно, що скорочення інвестицій, а також випереджаюче зростання цін на будівельно-монтажні роботи і обладнання у порівнянні зі збільшенням інвестиційних ресурсів призвело до зниження завантаження будівельних потужностей.

Падіння інвестиційної активності на ринку викликало скорочення платоспроможного попиту на проектну продукцію будівельного призначення, внаслідок чого відчутно скоротилася чисельність працівників у проектних організаціях.

Отже, мобілізаційна готовність будівельної галузі до розгортання будівельної діяльності в обсягах, достатніх для сучасного розвитку економіки країни, є дуже незначною. Тому одна з головних економічних проблем – проблема припинення розпаду потенціалу будівельної

галузі, підвищення його до рівня, що забезпечує можливість розвитку галузі в цілому, висуває сьогодні такі вимоги:

- розробка нової інвестиційної політики з урахуванням кризового стану і структурних зрушень в економіці України;
- інтенсифікація ринкових механізмів і їх структурних складових;
- впровадження ефективних методів використання ресурсів бюджетних капітальних вкладень;
- достатнє і своєчасне фінансування державної програми економічного і соціального розвитку галузі.

Урахування цих вимог забезпечить ефективне формування і збереження потенціалу підприємств будівельної галузі, дозволить знайти нові резерви економічного зростання.

1. Каменецкий М.И. Состояние и перспектива развития строительного комплекса // Экономика строительства. – 1995. – №11. – С.10-16

2. Пшеничников А. Планирование экономического потенциала предприятия // Экономист. – 1992. – №4. – С. 94-96.

Отримано 15.06.2000

УДК 69.003:638.152

Т.С.ПИЧУГИНА, С.А.ПИЧУГИН, доктора экон. наук
Харьковская государственная академия городского хозяйства

ОПРЕДЕЛЕНИЕ РАЦИОНАЛЬНОГО ВАРИАНТА ОРГАНИЗАЦИИ СТРОИТЕЛЬСТВА В УСЛОВИЯХ ПОМЕСЯЧНОЙ ИНФЛЯЦИИ

Рассматривается эффективный выбор варианта организации строительства через годовые и месячные нормативы платы за кредит с учетом и без учета уровня инфляции.

Предлагается методика решения с учетом распределения инвестиций по периодам времени. Она предназначена для выбора эффективного варианта организации строительства при решении экономико-организационных задач в условиях инфляции. На выбор рационального варианта проекта организации строительства объекта влияет много факторов. Одним из них является распределение капитальных вложений во времени. Для определения вариантов, включающих фактор времени, в состав расчетных потерь прибыли следует ввести показатель, характеризующий вид распределения капитальных вложений во времени.

Известно, что средства, вложенные в строительство, в любой период времени являются функцией времени. Выбор рационального варианта организации строительства объектов и комплексов предлагает установить по расчетным потерям прибыли с учетом распреде-